

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

לא ניתנות בפעם ראשונה, על דבר שבצדקה יוצרך כמה פעמים לתבוע.
(גן יוסף בשם מלאכת מחשבת)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

בנוהג שבעולם, אדם מוכר חפץ בתוך ביתו, הוא עצב עליו, ואילו הקב"ה נתן תורה לישראל - ושמח.
בנוהג שבעולם, אדם קונה לו חפץ והוא דואג עליו לשמרו, אבל התורה היא ששומרת את בעליה, שנאמר: "בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך" (משלי ו, כב).
בנוהג שבעולם, אדם קונה חפץ מן השוק - שמא יכול לקנות גם את בעליו עמו? אבל הקב"ה נתן תורה לישראל, ואמר להם: כביכול, 'לי' ואותי אתם לוקחים. זהו: "ויקחו לי תרומה".
(מדרש רבה)

"מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (כה, ב)

הטעם שהדגישה התורה את נדיבות הלב, כי דרך האדם כשמתעורר ליבו לתת צדקה הוא נודב בלבו לתת הרבה, אך בשעת מעשה הוא מצמצם מנדבתו, לזה אמרה התורה עיקר התרומה היא לפי נדיבות הלב. (ואף על פי שאין האדם יודע מחשבות לבו של הזולת, מכל מקום כלפי שמיא גליא).
(מרגלית יקרה)

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו

תקחו את תרומתי" (כה, ב)

הסביר זאת הגאון מווילנא ז"ע: הקב"ה אמר למשה "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו", ומה היה המוודד לראות את הנדבה מגיעה באמת מנדבת לבו? לכן ממשיך הפסוק ואומר: "תקחו את תרומתי" - אותו בן אדם שרוצה באמת לתרום, ירוץ ויפנה בעצמו ויאמר: "תקחו את תרומתי!".
(פנינים)

"ועשו ארון עצי שטים" (כה, י)

שואל רבינו האור החיים הקדוש שלכאורה הלשון קשה ששינה כאן הכתוב את הלשון, שבכל הכלים כתיב לשון יחיד, ועשית שולחן, ועשית מגורת זהב, ואת המשכן תעשה, ועשית את המזבח, ורק בעשיית הארון אמר הכתוב לשון רבים 'ועשו'? ומתוך רבינו הקדוש, שרמז בזה הכתוב, שאין גופה של תורה יכול להתקיים אלא בכללות כל ישראל, ואין מציאות בעולם שיוכל אדם אחד לעשות את כל עיקרי התורה, כגון אם הוא כהן אינו מקיים נתינת כ"ד מתנות כהונה ופדיון בכור, ואם הוא ישראל הרי אינו יכול לקיים מצוות עשה שבהקרבת הקרבנות ודיניהם אשר רבו מצוות עשה שבהם, אלא

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי"
(כה, ב)

כותב בעל הטורים: שלוש תרומות נאמרו כאן.
עין יפה - אחד מארבעים והיא נרמזת במילה "לי" = בגימטריא 40.
עין בינונית - אחד מחמישים והיא נרמזת במילה "כל" = בגימטריא 50.
ועין רעה - אחד משישים הנרמזת בראשי תיבות של המילים "מ'את כ'ל" = בגימטריא 60.

"ויקחו לי תרומה..." (כה, ב)

אמרה התורה בלשון לקיחה, לרמז שהנותן צריך להרגיש עצמו בשעת הנתינה כמו המקבל בשעת הלקיחה.
יש מחכמי המוסר שאומרים על תפילה: "טוב מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה", אולם בצדקה, הרבה שלא בכוונה הוא גם כן עניין חשוב מאוד. בצדקה העיקר הוא מידת העזרה וההצלחה שאני מושיט לעני. שהרי בין אם התכוונתי ובין אם לא - העני את הצדקה קיבל וממנה התפרנס.
(בעל התניא)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

לי - לשמי" (רש"י).

אומר הרה"ק מוקוצק "האי עלמא כבי הילולא דמיא" בהכנות לקראת חתונה, מזמינים אורחים, מכינים אוכל והכל מסודר, הזמרים והתופים... אבל אם ח"ו החסיר החתן את המילה "לי" בתוך המילים 'הרי את מקודשת לי', לא היתה שווה כל החתונה, והנישואין לא תקפים. כך גם אם באת לעולם ולא כיוונת "לי" - לשמי, הפסדת את כל העולם.
(דברי מאיר)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

הה"ד "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזובו".
התורה היא כמקח וממכר, סוחר אינו מזניח את עסקיו, גם בשעה שאינו מצליח במסחרו.
גם תורה היא כמקח, ואף בשעה שאינו מצליח בלימודו לא יעזבנה, אחרת לא יהיה לו קיום כלל.
אשר קדשנו במצוותיו וציונו 'לעסוק' בדברי תורה.

"ויקחו לי תרומה"

(כה, ב)

שלוש פעמים כתוב תרומה, ויקחו לי תרומה, תקחו את תרומתי, וזאת התרומה אשר תקחו מאיתם. לפי שתרומות

ליקוטים נפלאים פרשת תרומה

על זה הדרך נאמר כאן: "עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא היא המחזיקה את בעלי הממון.

"ופניהם איש אל אחיו..." (כה, כ)

עשרת הדברות כתובים על שני לוחות אבנים, מחציתם מזה - מצוות שבין אדם למקום, ומחציתם מזה - מצוות שבין אדם לחברו, ואמרה התורה "ופניהם איש אל אחיו", מכוונים זה לזה, אי אפשר לקיים מצוות שבין אדם למקום אלא עם המצוות שבין אדם לחברו, וכן להיפך. (מלבי"ם)

"ופניהם איש אל אחיו" (כה, כ)

וכתוב אחר (בספר מלכים) אומר "ופניהם אל הבית". למדו מכך חז"ל (בבא בתרא צט:): "כאן בעושי רצונו של מקום וכאן באין עושי רצונו של מקום". היינו, כשפונים איש אל אחיו ודואגים לחבר - זהו רצונו של מקום, אך אם פניהם אל הבית, ודואג רק לביתו, אין זה עושה רצונו של מקום.

"ועשית מנרת זהב טהור מקשה תיעשה המנורה" (כה, לא)

אומר רש"י הקדוש: "לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה: 'השלך את הככר לאור והיא נעשית מאליה'. לכך לא נכתבה 'תעשה'". ר' ישראל ממוד"ץ היה אומר: "אפשר ללמוד מזה עצה תמידית לכל אדם מישראל - שכל דבר שאתה מתקשה בו אין לך אלא להשליך ידך על הקב"ה - 'והוא יכלכלך' - הדבר יעשה מאליו.

"והקמת את המשכן כמראה אשר הראית בהר" (כו, ל)

הנה על בריח התיכון פירש התרגום יונתן שהבריה היה מתגלגל כנחש, ויש לומר שזה נרמז כאן "אשר הראית בהר" שהקב"ה הראה מופת המטה שנהפך לנחש, כן יקימו את המשכן. (ראשי בשמים)

"כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו" (כה, לא)

יש אנשים שאינם הגונים שבכדי להסביר ענין בתורה מביאים ראיות או שמסתייעים בספרי הגויים והכופרים שאינם יהודיים, לפיכך אמרה תורה כי אפילו הציצים והפרחים בתורה המסתמלים ע"י המנורה יהיו גם הם מהתורה גופא ולא ממקור זר, וזהו "ממנה יהיו". (תורת משה)

א לוס שבת

שבכללות כל ישראל יתקיימו כללות עיקרי התורה. ולכן אמרה התורה בארון שבו היו הלוחות דווקא לשון רבים, אבל בשאר פרטי הארון אמר לשון יחיד, כי לתקן כלי התורה, שהם לומדיה ועמליה והכנותיה יכולים להתקיים מאדם אחד.

"מבית ומחוץ תצפנו" (כה, יא)

דרשו חז"ל (יומא עב) כל תלמיד חכם צריך שיהיה תוכו כבדו. בגמרא (ברכות כח) סיפרו חז"ל שרבן גמליאל הכריז: כל תלמיד שאין תוכו כבדו לא ייכנס לביהמ"ד, ביום שהעבירו את ר"ג מנשיאותו ומינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא, סילקו את שומר הפתח ובאותו היום נתווספו שבע-מאות ספסלים בבית המדרש.

שואל הרה"ק רבי יואל מסאטמר: איך ידע השומר מי מהבאים "תוכו כבדו" ומי לא? ולמה הגמרא מסיימת שהתרבו ה'ספסלים' בבית המדרש, מה העיקר, הספסלים או התלמידים? והוא מתרץ בחריפות: השומר שעמד בפתח הודיע לכל מבקש שרצה ללמוד תורה, שכל המקומות תפוסים כבר, חייבים לעמוד או לשבת על הרצפה. ממילא רק מי שרצה באמת ללמוד, נכנס. לאחר שהוסר השומר מפתח בית המדרש ונכנסו מאות תלמידים שאין תוכם כבדו, נאלצו להזמין מאות ספסלים חדשים כיון שהללו לא הסכימו ללמוד ללא מקום ישיבה נח. (שולחן מלכים)

"בטבעות הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו" (כה, טו)

מה הטעם שנשתנה דינם של בדי הארון מבדי השלחן והמזבח ששם היו קבועים רק בעת מסעם, ואילו כאן היו קבועים תמיד? מתרצים המפרשים (האלשי"ך, המשך חכמה והחפץ חיים) שהגמרא (סוטה לה) אומרת שהארון היה נושא את נושאו, וכל מה שנצטוו 'בכתף ישאו' היה רק בכדי להראות שיש מצווה לסייע ולהחזיק את הלומדי תורה, שהרי הארון מרמז על כתר תורה, וכשמסייע ומחזיק את התורה, נדמה לו שהוא נושא את הארון - את לומדי התורה. אבל באמת "הארון נושא את נושאו".

ולכן, היו הבדים קבועים בארון להראות לזכרון עולם שתלמיד החכמים הם הם המחזיקים את בעלי המשא ומתן. ועוד, שאף בעת שאין התלמיד חכם נצרך לסיועו של הנותן, כיוון שנתן לו בעת שנצרך, ממשיך הנותן לקבל בזכותו של התלמיד חכם גם הלאה.

ובזה מבאר החפץ חיים שם, את לשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", ולמה לא כתוב "למחזיקים אותה"? אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עוברים בדרכם וחוצים נהר שוטף ושוצף, אומר הבן לאביו: תחזק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק!. הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך.